

[Bertel Dahlgaard.]

Grund af de indtraadte Forhold vilde tiltage, medens Varemængden stadig vilde aftage. Vort Lands Økonomi stod dengang over for en frygtelig Fare. Det er i en saadan Tid, Bremserne maa sættes i Funktion, hvis ikke Inflationen straks under de ændrede Vilkaar skulde sætte ind. En af Bremserne hed Pristalsreguleringens Ophør i Fjor Sommer, en anden var de overordentlig tyngende Skatter, der indførtes i Foraaret 1940. Begge Dele virkede haardt, man kan næsten sige brutalt, men det var nu engang det Offer, Befolkningen maatte bringe, for at Regeringen stadig kunde bevare Taget i den økonomiske Udvikling.

Man kan ogsaa betragte det store Overskud paa sidste Aars Statsregnskab ud fra et andet Synspunkt. Det var længe en almindelig anerkendt Læresætning, at det var af yderste Vigtighed, at der i Statshusholdningen sikredes Balance paa hvert Finansaars Budget og Regnskab; dette ansaas i sin Tid for en nødvendig Forudsætning ogsaa for Bevarelse af Sundhed i Samfundets Økonomi. Denne Anskuelse har man efterhaanden i meget høj Grad maattet revidere. Navnlige i Sverige har man nu opstillet det som et af Finanspolitikens Formaal at søge Konjunkturperioderne udjævnet ved at regere med Underskudsbudgetter og Optagelse af Laan i Depressionstider og med Overskudsbudgetter og stærkt øgede Skatter under Højkonjunkturer. Man har ment herved at kunne bryde den farligste Spids af saavel Depressionen som Højkonjunkturer, samtidig med at Balance paa Driftsbudgettet opretholdes set over en fleraarig Periode i Sammenhæng.

Nu kan vi selvfølgelig ikke under Krigtidens særlige Forhold tale om Konjunkturperioder i den Forstand, som der her er tænkt paa med Henblik paa mere normale Forhold. Men der er al Grund til over for de økonomiske Problemer, vi har staaet over for, at drage en Analogi og pege paa, at ogsaa Krigtidens økonomiske Opgaver gør det paakrævet under Ledelsen af Statsfinanserne at ændre Kravet om Balance fra at være et Krav om Balance i det enkelte Aar til at være et Krav om Balance paa Driftsbudgettet over en længere Periode som Helhed; derved opnaar man netop Mulighed for i det enkelte Aar at tage Hensyn til det Stade, man befinder sig paa i den økonomiske Udvikling.

Naar jeg nu ud fra disse Synspunkter vender mig til Finansministerens Driftsoverskud fra det foregaaende Aar paa ca. 100 Mill. Kr., vil det altsaa sige, at dette Over-

skud sikrer den nødvendige Balance i Statshusholdningen over en længere Periode, selv om det i den Tid, der nu stunder til, kan blive nødvendigt at imødesee et endog betydeligt Driftsoverskud, og samtidig er der herigennem utvivlsomt bidraget til en højst fornøden Afbalancering af det økonomiske Liv.

Jeg maa altsaa, saavel ud fra statsfinansielle som ud fra et samfundsøkonomisk Synspunkt, se paa de sidste Aars Regnskabsresultater som Udslag af en rigtig Vurdering af de for Landet paa disse Omraader foreliggende Problemer. Men de Bemærkninger, jeg har gjort, er tillige Udtryk for; at der er Grund til at se meget mørkt paa Statens finansielle Stilling i den kommende Tid. Varebeholdningerne vil formindskes, Forbruget vil gaa ned, og varer Krigen ved, maa Følgen heraf blive en stærk Nedgang i Forbrugsafgifterne. Under samme Forudsætning vil ogsaa visse Dele af den direkte Beskatning svigte. Samtidig maa vi regne fuldkommen sikkert med, at Kravet til Statskassen vil stige. Alene Bestræbelserne for at bibeholde et nogenlunde stabilt Prisniveau for de elementære Livsformødenheder vil kun kunne lykkes ud fra meget store Tilskud fra de offentlige Finanser. Men jeg vil altsaa for min Del være indforstaaet med, at de 100 Mill. Kr.s Driftsoverskud betragtes som en Stødpude over for de kommende Finansaar, og skulde det blive nødvendigt at anvende en Del af dette Beløb til Udliggning af et Driftsoverskud paa 1942—43, vil jeg imødesee dette med nogenlunde Sindsro.

Det er paa denne Baggrund, at mit Parti har ønsket Lønnskatten ophævet, og at vi med Hensyn til Omsætningsskattens Fjernelse fra det almindelige Forbrug havde ønsket at naa videre, end Regeringen kunde gaa med til. Vi maa nu engang erindre, at Trykket, der hviler paa de smaa Husholdninger, i Løbet af de sidste Aar er blevet voldsomt forøget. Der kæmpes i Dag i de smaa Hjem en fortvivlet Kamp for at bevare det Maal af Goder, der er sundhedsmæssigt og ernæringsmæssigt nødvendigt, og vi har al Grund til her fra Rigsdagen at rette vore Tanker og vor Tak til dem, der først og fremmest maa kæmpe denne Kamp rundt om i Hjemmene, de danske Husmødre, som under disse Forhold har en vanskeligere Opgave end nogen anden i vort Samfund.

Der er maaske nogen, der vil mene efter de Regnskabsresultater, der nu foreligger, at et saadant Tryk ikke hviler paa noget Landbohjem. Heri tror jeg man tager fejl. Ganske vist har mange inden for